

RECENZIE

asupra monografiei „Justiția constituțională: Analiză, studiu de caz, cercetare științifică”

**Autori: Valeriu KUCIUK, doctor în drept, lector universitar,
și Victor PUȘCAȘ, doctor în drept, conferențiar universitar**

Obiectul prezentei recenzii este publicația recent editată - „Justiția constituțională: Analiză, studiu de caz, cercetare științifică” - o voluminoasă monografie (664 pagini), semnată în coautorat de către **dl Valeriu Kuciuk**, doctor în drept, lector universitar, și **dl Victor Pușcaș**, doctor în drept, conferențiar universitar – persoane publice, notorii în spațiul public, dar, în primul rând, în mediul specialiștilor în drept.

Publicația dată este consacrată și ea domeniului justiției, domeniului deosebit de actual, atât pentru profesioniști, cât și pentru largul public.

Fiind un rezultat impresionant al unui efort științific asidu și îndelungat, monografia care este o culegere de articole publicate de autori pe parcursul anilor 1990-prezent și consolidate într-o monografie consacrată, cuprinde o abordare de multiple subiecte de drept din domeniul justiției (de drept comun și constituțional), autorii urmărind să surprindă cele mai oportune subiecte juridice de drept constituțional, unde în centrul atenției este problema asigurării protecției drepturilor omului, unde atenția cititorului este focusată de autori asupra celor mai actuale chestiuni al democrației constituționale din Republica Moldova.

Este de menționat, că publicația „Justiția constituțională: Analiză, studiu de caz, cercetare științifică” se remarcă printr-o viziune complexă asupra justiției constituționale, subiectele controversate fiind abordate din diverse perspective - doctrinare, juridice, politico-juridice, experiență CEDO și jurisdicția constituțională autohtonă, etc., având argumentări temeinice și profunde a punctelor de vedere, concluziilor și propunerilor autorilor.

Considerăm binevenit de a remarca structurarea logică a materiei de drept constituțional, expunerea coerentă a textului, folosirea de către autori a unui limbaj clar și accesibil, fapt care permite o înțelegere completă și adecvată a aspectelor abordate în articolele publicate, precum și a problemelor atestate în domeniul de drept constituțional identificate de către autori, precum și a soluțiilor propuse de ei.

Merită o distinctă apreciere metodologia aplicată de autori, modul de analiză și sinteză a doctrinei și teoriei dreptului constituțional, unde opinia autorilor expusă clar și convingător îndeamnă la reflecție asupra problemelor atestate, provocând comunitatea cercetătorilor la opinie și cuget științific.

Despre calitatea științifică a muncii depuse la realizarea cercetării ne indică destul de relevant lista voluminoasă bibliografică de la finele articolelor publicate, care cuprinde circa 595 de surse doctrinare și surse normative cu caracter național și internațional, dar în special axându-se pe norma Constituției și a actelor normative ale Republicii Moldova.

În rezultatul analizelor efectuate, autorii dau aprecieri obiective a gradelor de cercetare științifică a subiectelor abordate în literatura de specialitate autohtonă și străină, configurând particularitățile cazurilor, dar și accentuând punctul său de vedere asupra subiectelor controversate pluate în dialog științific, totodată trasând argumentat propriile direcții de cercetare realizate în lucrare, elucidând beneficiul cetățeanului, societății și a statului.

Din articolele publicate, se evidențiază rolul primordial al Constituției RM, rolul normelor de drept constituțional în statul de drept contemporan, rolul autorității de jurisdicție

constituțională. Totodată, pornind de la faptul că instituția drepturilor omului are fundamentul constituțional unde drepturile și libertățile fundamentale ale cetățeanului sunt garantate de Constituție și de către stat, un rol important în articolele semnate din monografie, îl au principiile fundamentale în materia constituțională – principiile egalității și legalității, a securității juridice și a proporționalității, etc., care în aplicarea lor distinctă sunt interpretate respectiv.

Totodată, ideea principală promovată de autori în publicație, pornește de la rolul deosebit care este atribuit prin lege autorității de jurisdicție constituțională – Curții Constituționale a Republicii Moldova, unica autoritate abilitată cu competența respectivă, dar și unica care garantează prin definiție supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat și garantează responsabilitatea statului față de cetățean, și a cetățeanului față de stat.

Într-un final, necesită a remarca că monografia „Justiția constituțională: Analiză, studiu de caz, cercetare științifică” are mai multe subiecte abordate, mai multe cercetări pe subiectele cercetate, mai multe analize și studii de caz, mai multe concluzii, și respectiv, mai multe propuneri care sunt axate pe fortificarea raportului juridic constituit de Constituție între stat și cetățean, dar și optimizarea activității autorității de jurisdicție constituțională în exercitarea atribuțiilor sale expres stabilite de art.135 din Constituția RM.

Pornind de la cele expuse și privind în ansamblu monografia „Justiția constituțională: Analiză, studiu de caz, cercetare științifică”, putem susține că autorii au reușit să consolideze într-o lucrare poziția sa vizavi de justiția constituțională din Republica Moldova, să atenționeze cititorul asupra problemelor cheie care există actualmente în domeniul dreptului constituțional național, provocând cititorul la analiză, stimulând cercetătorul la cercetare științifică, și obligând cetățeanul la reacție și participare.

Totodată, necesită a menționa, că publicația dată, se prezintă a fi o contribuție directă a autorilor la accelerarea procesului de consolidare a democrației și a statului de drept în Republica Moldova, dar și a promovării încrederii publice în principiile și valorile constituționale. Prin întreg conținutul său, cât și prin mesajul transmis nu doar cetățeanului simplu și cercetătorului științific de profil, dar și autorităților de stat, factorilor de decizie, și în special judecătorilor constituționali de la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, monografia „Justiția constituțională: Analiză, studiu de caz, cercetare științifică” reprezintă o lucrare teoretico-practică eminentă pentru dezvoltarea încrederii publice în Constituția RM, dar și în dezvoltarea democrației constituționale în Republica Moldova, și poate servi drept punct de pornire a unui dialog public în societate.

Astfel, în concluzie, recomandăm monografia „Justiția constituțională: Analiză, studiu de caz, cercetare științifică” pentru lectură și analiză atât juristului, cercetătorului științific de profil, cadrului didactic din sfera dreptului, cetățeanului simplu, dar, în primul rând, o recomandăm celor care activează în domeniul justiției, în special al justiției constituționale.

Cristina CEBAN,
Dr. în drept, conferențiar universitar